

Školní vzdělávací program ŠD

Základní škola Jablonec nad Nisou – Mšeno, Mozartova 24,
příspěvková organizace

Obsah a uspořádání školního vzdělávacího programu:

- 1 Identifikační údaje
- 2 Charakteristika zařízení
- 3 Konkrétní cíle vzdělávání
- 4 Formy vzdělávání
- 5 Materiální podmínky
- 6 Personální podmínky
- 7 Ekonomické podmínky
- 8 BOZ
- 9 Přijímání uchazečů a průběh vzdělávání
- 10 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 11 Délka a časový plán vzdělávání
- 12 Obsah vzdělávání
- 13 Hodnocení žáků a autoevaluace zařízení

1 Identifikační údaje

Adresa: ŠD při ZŠ Jablonec nad Nisou – Mšeno, Mozartova 24,
příspěvková organizace
Mozartova 22
466 04, Jablonec nad Nisou

Telefon: 728 689 097

e-mail: skola@zsmozartova.cz

WWW: zsmozartova.cz

Dokument vstupuje v platnost 31. srpna 2007

Aktualizace: 1. ledna 2017

Školskou radou schváleno 12. října 2016

razítko:

Mgr. Marcela Rousová, ředitelka školy

Alena Jarešová, vedoucí vychovatelka

2 Charakteristika zařízení

ŠD se nachází v samostatném areálu sousedícím s areálem školy. Součástí je zahrada, vybavená pískovištěm a průlezkami. Pro sportovní aktivity a míčové hry je využíván také sousední sportovní areál školy. V blízkosti je městský park, který využíváme hlavně v zimním období k zimním radovánkám jako bobování atd.

3 Konkrétní cíle vzdělávání

Vycházíme s obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje šk. zákon §2, odst. 2.:

- a) Rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a celoživotní vzdělávání.
- b) Pochopení a uplatňování zásad demokracie a právnímu státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost.
- c) Utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého.
- d) Pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti.
- e) Poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic. Pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace, jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku.
- f) Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Cílem činností bude posilovat tyto kompetence:

- a) Kompetence k učení: učí se s chutí, dokončenou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, získané vědomosti dává do souvislostí, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.
- b) Kompetence k řešení problémů: všímá si dění i problémů a tyto mu jsou motivací k řešení dalších problémů a situací, při řešení situací užívá logických, matematických a empirických postupů, chápe, že vyhýbání se problémů nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.
- c) Komunikativní kompetence: ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.
- d) Sociální a interpersonální kompetence: samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

- e) Činnostní a občanské kompetence: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské).
- f) Kompetence k trávení volného času: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

4 Formy vzdělávání

Školní družina jako zařízení zájmového vzdělávání realizuje pravidelnou činnost v rámci oddělení dle týdenního plánu. Dále organizuje příležitostní akce přesahující rámec oddělení a činnost v kroužcích školní družiny. Dětem umožňuje spontánní aktivity v průběhu dne, odpočinkovou činnost a přípravu na vyučování. Základním prostředkem je hra, která má přinést zážitek. Vychovatelky respektují požadavky pedagogiky volného času.

- a) Požadavek pedagogického ovlivňování volného času: vychovatelka navozuje a motivuje činnosti.
- b) Požadavek dobrovolnosti: všechny činnosti by měly být přiměřené věku dětí a jejich momentálnímu stavu, děti by je měly vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace (nikoliv jen pokynu).
- c) Požadavek zajímavosti a zájmovosti: činnosti by měly být pro děti atraktivní, měly by využívat jiné postupy a náměty než ty, které znají ze školy nebo dokonce z mateřské školy. Realizované činnosti přes určitou pravidelnost danou týdenní skladbou zaměstnání by měly být pestré.
- d) Požadavek aktivity: činnosti volit tak, aby v nich mohly být přiměřeně úspěšné všechny děti. Aby se podílely (participovaly) na tvorbě týdenních plánů, na přípravě činnosti, realizaci i hodnocení.
- e) Požadavek citlivosti a citovosti: všechny činnosti by měly přinášet dětem kladné emoce a to nejen z činnosti samé a následného ocenění – pochvaly, ale také radost z objevování či překonávání překážek.
- f) Požadavek seberealizace: činností (jejímž produktem je radost) dítě nachází a objevuje sebe sama, zvláště, je-li kladně hodnoceno a prostřednictvím činnosti v oddělení si vytváří žádoucí sociální kontakty.

5 Materiální podmínky

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní budovu, která svým vybavením a uspořádáním odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. V budově jsou 4 herny pro jednotlivá oddělení a 1 místnost pro pohybové aktivity. Jedno oddělení ŠD je dočasně umístěno v budově ZŠ. Všechna oddělení mají vlastní šatnu.

Herny slouží k odpočinku, k samostatné aktivitě i ke společným činnostem a hrám. K tomu jsou vybaveny kobercem. Samozřejmostí jsou stolní hry, stavebnice, jednoduché sportovní náčiní, dětské časopisy, knihy a jednoduché hudební nástroje.

Podle prostorových možností se snažíme v hernách budovat centra aktivit, kde si mohou hrát menší skupiny dětí např. kostky, domácnost, knihy, dramatické hry. Tyto centra každoročně obměňujeme.

V každé herně je počítač sloužící k monitorování vstupu do budovy.

6 Personální podmínky

Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem dětí při činnostech, které motivuje, navozuje přímo nebo nepřímo, řídí, hodnotí. Vychovatelka probouzí v dětech aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost dítěte, chuť objevovat i odvalu projevit se a ukázat, co všechno zvládne. Tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňuje a chválí. Vychovatelka během celého působení rozvíjí sociální kompetence důležité pro další rozvoj dětí, zdravé sebevědomí, sebejistotu, schopnost být sám sebou, přizpůsobit se životu v sociální skupině i v multikulturní společnosti, položit základy pro celoživotní učení a schopnost jednat v duchu základních lidských a etických hodnot.

7 Ekonomické podmínky

Rodiče přispívají na zakoupení hraček, spotřebního materiálu a dalších pomůcek částkou 500,- Kč na pololetí a žáka. Tuto částku v některých případech snižujeme až na 250,- Kč v případech, kdy dítě navštěvuje družinu méně než polovinu dnů v týdnu, či pouze ranní družinu nebo denně družinu maximálně do 13:00 hod., viz směrnice č. 8 „Hospodaření v ŠD“.

8 Bezpečnost a ochrana zdraví

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

- Zajišťujeme vhodnou strukturu režimu dětí ve školní družině s dostatkem relaxace i volného pohybu.
- Snažíme se o vhodný stravovací režim podle věkových a individuálních potřeb žáků. Doporučujeme nosit vlastní nápoje v plastových lahvích. P. vychovatelka může dětem připravit čaj nebo vodu se šťávou.
- Prostory ŠD přizpůsobujeme věku dětí. Dbáme na osvětlení, teplo, bezhlučnost, čistotu a větrání. Děti upozorňujeme na možná rizika úrazu.
- Ve společenské místnosti jsou dostupné prostředky první pomoci a telefonické kontakty na rodiče. Všechny vychovatelky jsou proškoleny při poskytování první pomoci.

Psychosociální podmínky

- Snažíme se vytvářet prostředí pohody a příznivé sociální klima (úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost se ŠD a školou).
- Respektujeme potřeby jedince a jeho problémy.
- Činnosti volíme přiměřeně k věku dětí a užíváme motivující hodnocení činností.
- Žáky chráníme před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

- Snažíme se o budování komunity na principech svobody, odpovědnosti, stability společných pravidel, spravedlnosti a spolupráce.
- Žáky i jejich rodiče informujeme o vnitřním řádu ŠD.

Práva žáků a zákonných zástupců

- žáci mají právo užívat prostory a zařízení ŠD
- účastnit se akcí pořádaných ŠD
- navštěvovat kroužky ŠD, pokud to kapacita dovolí
- obrátit se na vychovatelku se žádostí o pomoc nebo s požadavkem na činnost
- spolupodílet se na vytváření programu a na hodnocení činnosti

Rodiče mohou školní družinu kdykoliv navštívit, zapojit se s dítětem do činnosti a jsou zváni na některé akce ŠD. Dále si mohou domluvit individuální schůzku s vychovatelkou, pokud nastane nějaký problém. V závažnějších případech se rodiče mohou obrátit na vedoucí vychovatelku ŠD.

Povinnosti žáků a zákonných zástupců

- rodiče mají povinnost dodržovat podmínky vyzvedávání dítěte a řádu ŠD
- rodiče mají povinnost dodržovat termíny plateb za pobyt dítěte ve ŠD
- dítě má povinnost dodržovat vnitřní řád ŠD a školní řád
- dítě nesmí svévolně opustit ŠD

9 Přijímání uchazečů a průběh vzdělávání

Členy školní družiny se žáci stávají po odevzdání vyplněného a rodiči podepsaného zápisového listu. Rodiče jsou povinni informovat vychovatelku o každé změně v docházení dítěte do ŠD. Odhlašování se provádí písemnou formou. Uvolňování žáků v jinou dobu než je uvedena v zápisovém listu se povoluje pouze na základě písemné žádosti rodičů.

O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy. Toto rozhodnutí není v režimu správního řízení a je konečné. V případě podmínečného vyloučení nebo vyloučení žáka ze školní družiny, má zákonný zástupce možnost odvolání k nadřízenému správnímu orgánu, krajskému úřadu.

10 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Rámcové cíle a záměry vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Při vzdělávání dětí se speciálními potřebami se jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovělo dětem, jejich potřebám a možnostem. Snažíme se vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáháme mu dosáhnout co největší samostatnosti. U dětí s mimořádným nadáním doplňujeme nabídku dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte. Základní povinné podmínky jsou stanoveny zákony, vyhláškami a prováděcími předpisy.

Vytváříme vhodné podmínky přiměřeným množstvím speciálních pomůcek, vhodných hraček, ale také zapojením dítěte do kolektivu. Vzdělávání přizpůsobujeme potřebám, které vyplývají ze zdravotních potřeb dítěte. Úzce spolupracujeme s rodiči a podle potřeby s poradenskými centry. Jedná-li se o dítě s přiznanými podpůrnými opatřeními, řídíme se PLPP a IVP a spolupracujeme s třídním učitelem.

11 Délka a časový plán vzdělávání

Hlavními prostředky výchovy a vzdělávání jsou činnosti. Připravily jsme plán možných činností pro 1. až 5. ročník na dobu 5-ti let. Vychovatelka musí připravit dostatek zajímavých činností pro děti a je na dětech, jejich zájmu a potřebách, které použijí. Mohou vzniknout činnosti úplně jiné, pedagogem neplánované.

Jednotlivé integrované bloky jsou vytvářeny tak, aby zasahovaly více vzdělávacích oblastí. Přispívají k rozvoji učení dítěte v různých oblastech. Dítě má možnost získávat potřebné kompetence (dovednosti, užitečné poznatky, žádané hodnoty, samostatné postoje).

11.1 Klasická témata

1. Kdo jsem já a kdo jsi ty

- čeho si na sobě nejvíce vážím
- všichni jsme kamarádi
- všechno má své místo
- vytváříme si vlastní pravidla, která budeme dodržovat
- v čem jsme stejní a v čem se lišíme

2. Cesta do školy

- dopravní pravidla
- správné přecházení ulice
- vhodné oblečení
- semafor

3. Příroda na podzim

- využití darů přírody ve zdravém životním stylu
- ochrana přírody
- zvířátka
- barvy podzimu
- pouštění draků
- počasí

4. Čertovsko-Mikulášské hrátky

- dobro a zlo
- zvyky a tradice
- čertovská diskotéka
- nadílka

- překonávání strachu
- chápání rozdílu mezi fantazií a skutečností

5. Symboly Vánoc

- vánoční dekorace
- vánoční písně a koledy
- dárky
- pečení
- lidové zvyky a tradice
- mezilidské vztahy
- rodinné vztahy
- charitativní akce

6. Přišla zima

- zimní počasí
- oblékání
- zimní sporty a radovánky
- příroda
- zvířátka v zimě a jejich stopy

7. Měsíc karnevalu – masopust

- seznamování s tradicemi a lidovými zvyky
- výroba masek
- výzdoba družiny
- pečení masopustního pečiva
- karnevalové hemžení

8. Příroda se probouzí

- změny v přírodě a počasí
- pokusy s klíčením semen
- příroda ve městě
- příroda a její ochrana v Jizerských horách

9. Velikonoční radovánky

- lidové zvyky, říkadla a koledy
- zdobení vajíček a jiné dekorativní práce
- výstava pro rodiče

10. Čarodějnické dny

- uvědomění si dobra a zla
- rozlišování pohádky a skutečnosti
- známí čarodějové a čarodějnice z knihy filmů
- čarodějové, kouzelníci a iluzionisté

- líčení a převleky
- čarodějnické soutěže a hry
- pokusy a čarodějnické lektvary

11. Čas výletů

- nebezpečí v dopravních situacích
- pravolevá orientace
- dopravní situace, prostředky a značky
- dodržování pravidel pro cyklisty a při pěších výletech
- první pomoc
- důležitá telefonní čísla
- známá výletní místa
- hrady a zámky v Čechách
- život ve středověku
- pověsti, pohádky a známá strašidla

12. Prevence + ochrana zdraví + Den matek

- protidrogová prevence
- děti a cizí osoby
- já a moje tělo
- kdo se může mého těla dotýkat
- ochrana dítěte před zneužíváním a týráním
- odpovědnost za své tělo
- maminka, tatínek a já (rodina)
- kde jsem v bezpečí
- akce a výroba dárků pro maminky

13. Děti světa

- zamyšlení nad životem a problémy dětí na celém světě
- jak můžeme pomoci známým i neznámým kamarádům
- návštěva školky s programem a dárky
- oslavy „Dne dětí“

14. Sportovní dny

- tradiční i netradiční sportovní disciplíny
- rekordy školy a družiny

15. Těšíme se na prázdniny

- jak se žije v Čechách v porovnání s jinými národy
- jak se lidé dorozumívají
- zvláštnosti ras a národů
- tolerance k identitě jiných

11.2 **Doplňková témata**

1. Od počátku k veleještěrům a dále k lidem

- po stopách prvního života
- výpravy do druhohor
- vývoj člověka
- zajímavosti z lidských dějin
- planeta stále žije a mění se (zemětřesení a ekologické katastrofy)

2. Malé a velké vynálezy

- zkrocení vody, větru a elektřiny
- vodní cesty
- kolo a vlak
- balony a vzducholodě
- první letadla
- cesty do vesmíru
- písmo a tisk
- stroje v domácnosti
- od hub k lékům
- budiž světlo
- zrcadlo, mikroskop a dalekohled
- od tam-tamu k telefonům, od počítačů k počítačům

3. 7 divů světa

- Egyptské pyramidy
- Artemidin chrám v Efesu
- Feidův Zeus v Olympii
- Mauzoleum v Halikarnassu
- Rhodský kolos
- Maják na ostrově Faros
- Visuté zahrady královny Semiramis

4. Novodobé divy světa

- Panamský průplav
- Šikmá věž v Pize
- Skleněná pyramida
- Opera v Sydney
- Krácející sochy MOAI
- Kanál La Manche
- Velká čínská zeď

5. Přírodní divy světa

- vodopády
- sopky a skalní města

6. Pozemšťané a mimozemšťané

- jak vesmír známe a čím nás přitahuje
- různé teorie o mimozemšťanech
- filmy
- neznáme své budoucí přátele či nepřátele
- tolerance k jiné rase
- můžeme být úplně jiní a přesto přátelé

7. Voda kolem nás

- voda jako dávkyně života
- pitná voda
- život pod vodní hladinou
- život u řek a rybníků
- ochrana vodních toků
- jak můžeme pomoci

8. Moje město

- orientace v centru města
- známe budovy
- tradiční akce
- příroda ve městě
- skutečnost a výhled do budoucna
- jak snadno lze přírodu zničit a jak zachránit

9. Cestujeme po světadílech

- orientace na mapě
- vyhledávání zajímavostí o cizích zemích
- barva pleti
- rasová, kulturní a náboženská snášenlivost
- aktivující inspirace k činnostem (výtvarná tvorba, tanec, vaření, sporty a hry, životní styl)

10. Cestujeme po Evropě

- zajímavosti z okolních zemí
- co nás odlišuje, co spojuje a co inspiruje (výtvarná tvorba, tanec, vaření, sporty a hry, životní styl)

11. Dostavníkem za Indiány

- skutečnost a filmy
- indiánská zručnost (práce z peří, látky, hlíny, barvení látek, výroba totemu)
- indiánské hry

12. Poklady a piráti

- skutečnost a filmy
- šifry, tajná písma a záhadné mapy
- hry

13. Co víme a nevíme o sportu

- zajímavosti
- pravidla
- olympiády (současnost a historie)
- sportovní aktivity jako součást životního stylu

14. Pojďte s námi do pohádky

- znalost pohádek
- dramatizace
- besedy
- aplikace na skutečný život
- hry na pohádková témata

15. Knih – nejlepší kamarád

- orientace v knihovně školy
- znalost dětských knih
- inspirace k četbě
- budování vlastní knihovničky a vlastní četba
- vlastní literární tvorba (povídka, pohádka, komiks)

11.3 Plán možných akcí

1. Pohádková zahrada (akce na přivítání prvňáčků)
2. Cesta za pirátským pokladem
3. Halloweenská zahrada
4. Drakiáda
5. Podzimní výtvarná výstava
6. Barevné dny
7. Čertovsko-mikulášské oslavy
8. Vánoční výstava a dílna (ve spolupráci s 1. stupněm ZŠ)
9. Oslavy vánoc
10. Zimní olympiáda
11. Valentýnská diskotéka

12. Týden pro zdraví
13. Týden se školními skřítky
14. Velikonoční výstava a dílna (ve spolupráci s 1. stupněm ZŠ)
15. Velikonoční prázdniny ve ŠD (dvoudenní akce s možností přespaní + odměny pro vybrané děti)
16. Letní olympiáda
17. Den matek
18. Mezinárodní den dětí

12 Obsah vzdělávání

1. Člověk a jeho svět
 - místo kde žijeme, škola, rodina, naše město, tradice které dodržujeme, cesta do školy (vše z dopravní výchovy)
2. Lidé kolem nás
 - rodina, kamarádi, zásady výchovy budoucího občana
 - společenské chování – zdravení, požádání, hodnocení okolních záležitostí, hledání pozitivních aspektů
 - mediální výchova – umět si vybrat informační zdroje, umět s nimi zacházet, nevěřit všemu co se říká v televizi či na internetu, nekomunikovat přes média s cizími lidmi, rozlišit realitu od příběhu
3. Člověk a čas
 - co bylo, je a bude, minulost má vliv na budoucnost, návyky na využití volného času, udělat si časový plán, vážit si času svého a jiných
4. Rozmanitost přírody
 - ochrana přírody, ekologie, pokusy, péče o živou přírodu, krmení ptactva, výrobky z přírodnin
5. Člověk a jeho zdraví
 - životospráva, pitný režim, stravování, 1. pomoc, telefonní čísla 150, 155, 156, 158, 112 (praxe, umět si na to zahrát)

13 Hodnocení žáků a autoevaluace zařízení

Žáky hodnotíme podle schopností začlenit se do kolektivu a využívat smysluplně volný čas. Snahou všech našich vychovatelek je vytvořit takové prostředí, kde děti naleznou dostatek podnětů k činnostem a zároveň pocit bezpečí a pohody. Celé zařízení je vhodné hodnotit podle toho, zda ho děti navštěvují rády, zda vytváří příjemné mezilidské vztahy a prostředí a podmínky pro kulturní a sportovní rozvoj dítěte. Naší snahou je proto stále vylepšování prostředí areálu ŠD, nabízených činností i akcí pořádaných pro děti, popř. i jejich rodiče.